

Становище за

Елица Стоилова

кандидат в конкурса за доцент
в направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Културна антропология - нематериално културно наследство и културни политики)
на ПУ "Паисий Хилендарски"

Елица Стоилова е единствен кандидат за обявения конкурс, запознах се с представените документи и установих, че те съответстват на изискванията на Пловдивския университет за заеманата длъжност.

След завършване (малко преди защитата) на докторантурата си „Българското кисело: производство и износ на автентичност“ в университета Айдаховен, Холандия, Стоилова става асистент в катедра Етнология, където работи от 2012. Специализира се в теми свързани с антропология на храненето и свързаната с нея проблематика на местната идентичност и нематериалното културно наследство, семинарите ѝ обхващат и по-широк кръг проблеми като културния туризъм, основите на етнологията, етно-медицина и др. Познавам я от участие в конференции и работата по публикациите ѝ в нашето списание СеминарБГ.

Кандидатката работи активно със студенти и участва в многобройни изследователски проекти на университетско, национално и международно равнище. Със своите качества тя е извоювала своето безспорно място в академичния колектив на Пловдивския университет.

Представените публикации имат за основна тема конструирането на местни идентичности посредством хранителни практики – споменатото производство на кисело мляко, крафт бира и др. С критична дистанция е обсъдено понятието за „автентичност“, която в съвременния свят е не само въпрос на наследство, но и на индустриална конструкция (на „износ“, според израза от дисертацията). Посока за бъдещи изследвания на авторката очертават работите ѝ върху пейзажа и визуалното като елементи на културното наследство Някои от представените публикации са престижни чуждестранни издания, както и в сборници на сериозни научни колективи.

Основният труд, с който Стоилова кандидатства за конкурса, е монографията „Празниците и фестивалите на храните: валоризация на локалното кулинарно наследство“ Пловдив, 2021. В него дългогодишните изследвания на авторката върху местните продукти и хранителни практики са послужили за по-обхватни обобщения върху начина на конструиране на идентичности и икономиката на преживяванията днес. Централно понятие тук е „фестивализацията“ на съвременната култура или с друг идуми конструирането на събития – форми на колективно празнуване, което преосмисля културата, традициите и територията.

Двусмислията на този нов тип празничност е в центъра на монографията. От една страна тази празничност се основава върху колективната

памет, предавана от поколение на поколение, от друга практиките на хранителна локалност са относително ново явление – според авторката фестивалите, посветени на местни храни, датират у нас от едва 2000-та година и до голяма степен са свързани с развитието на туризма, т.е. инструментализират се с икономически цели.

Тази инструментализация е свързана и с една определена проектна активност (национална и международна) или, както го описва авторката, локалните идентичности като че ли имат тенденция да се конструират „отгоре“. Но вярно е и обратното. Макар и инструментални, спонсорирани отгоре, тези практики пораждат места гордост и съпричастност, подсилват чувството за идентичност.

Обсъдени са характеристиките на този нов тип преживяване, който е хранителният фестивал; описани са участниците и организаторите, анализирани са неговата вербализация (речи, медийно отразяване) и визуализация (занаятчийски и ритуални възстановки), флуидността, която го различава от традиционния празник.

Като добър теренист в края на работата Стоилова анализира един конкретен случай, за да докаже тезите си - „Куртово Конаре фест“. Това е фестивал, „който с времето постепенно започва да се приема не само като забавление за разнородна публика, а като събитие с каузи и конкретни послания“ - борба за биоразнообразие, за опазване на местни сортове, за устойчивост в развитието на региона и т.н. Авторката твърди, че „За груповото самоосъзнаване е необходимо договаряне на общия символ, също така и възпроизводството на определена митология, която да се следва. В този случай общите символи са чушката, доматиът и лютеницата, а митологията е свързана с тяхната локална специфика и уникалност.“

Както и останалите работи на Стоилова, тази монография е не само коректен и прецизен етнографски анализ на хранителната празничност в България, но има и потенциално конкретен приложен смисъл при организирането и осмислянето на една все по-актуална практика у нас днес.

Поради всичко казано до тук искам убедено да подкрепя кандидатурата на Елица Стоилова за заемане на длъжността доцент в ПУ „Паисий Хилендарски“ по обявения конкурс. Пред нас стои един изграден учен и преподавател със свое място в българската наука, от който университетът ще има безспорна полза.

София, 3 10 2021

Проф дсн Ивайло Дичев